ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «ВАТРА»

ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 187

Вінниця 2024

ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «ВАТРА»

ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 187

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України»

18 квітня 2024 року

Вінниця 2024

УДК 338.1

Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2024. Вип. 187. 415 с.

У Віснику розглядаються глобальні імперативи підприємницького потенціалу компаній на внутрішньому та зовнішньому ринках; проблеми та перспективи соціального забезпечення громадян; сучасні моделі, стратегії, технології менеджменту; стан, виклики та перспективи розвитку публічного управління в Україні; проблематика моделювання та проєктування процесів управління в соціально-економічних системах. Значна увага приділяється стратегічним напрямкам розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в контексті динамічних євроінтеграційних процесів; фінансовому механізму забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблемам та перспективам торгівлі в реаліях сьогодення; маркетинговим технологіям в умовах інноваційного розвитку бізнесу. Висвітлюються регіональний та національний виміри тенденцій розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; політико-правові, історичні та соціально-психологічні тенденції державотворення в Україні. Досліджуються передумови професійної самореалізації молоді в умовах ринкової економіки: мовний, соціальний та міжкультурний аспекти.

Розраховано на аспірантів, молодих вчених, здобувачів вищої освіти, які цікавляться проблемами соціально-економічного розвитку суспільства.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.,** д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартинова Л. Б.,** д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Бабчинська О. І., д-р екон. наук, доцент, **Власенко І. Г.,** д-р мед. наук, професор, **Громова О. Є.**, д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.,** д-р філол. наук, професор, **Корж Н. В.,** д-р екон. наук, професор, **Романовська Ю. А.**, д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.,** д-р екон. наук, професор, **Антонюк К. Г.,** доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Вівсюк І. О.,** доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Добровольська Н. В.,** канд. пед. наук, доцент, **Довгань Ю. В.,** канд. екон. наук, доцент, **Китайчук Т. Г.,** канд. екон. наук, доцент, **Мазуркевич І. О.,** канд. екон. наук, **Майстер Л. А.,** канд. екон. наук, доцент, **Осіпова Л. В.,** канд. екон. наук, доцент, **Павлюк Т. І.,** канд. екон. наук, доцент, **Стратійчук В. М.,** доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Тернова А. С.,** канд. техн. наук, доцент.

Свідоцтво Вінницького обласного управління юстиції про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 662-20-р серія ВЦ від 14 грудня 2006 року.

ЗМІСТ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бєлко Ю. М.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ HR-СТРАТЕГІЇ ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ…….. 11

Боднюк І. Л.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ…….. 17

Бондар Ю. Є.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ……... 25

Важинський А. О.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ ПАРТИСИПАЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИРОБЛЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ…….. 31

Винник А. О.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ…….. 39

Владімірова Т. О.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО БРЕНДУ УКРАЇНИ……. 47

Воєводко Д. Р.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЦИФРОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ……. 52

Палій О. О.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: КОНТЕКСТ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ……. 251

Павлик О. К.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ…….. 259

Перевертень Д. О.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ… 266

Пономарьов А. О.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ДЕМОКРАТІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД…….. 272

Проданець О. А.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ…… 280

Пушечнікова М. М.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗБУДОВИ ҐЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ…… 287

Реверчук А. В.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
МІСЦЕВА ДЕМОКРАТІЯ УКРАЇНИ – ОРІЄНТИРИ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ…… 296

Ремінна М. С.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ……... 303

Рибаченко Х. С.
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
РОЗВИТОК ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ…… 312

УДК 351

Павлик О. К.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

У статті досліджено теоретико-правові, методологічні аспекти формування та реалізації політики екологічної безпеки в Україні. Проведено аналіз законодавчого та наукового визначення поняття «екологічна безпека». Здійснено порівняння забезпечення екологічної безпеки у єдності з державною політикою, публічним управлінням та дотриманням принципів належного врядування при формуванні екологічної політики України.

Ключові слова: *екологічна безпека, екологічна політика, публічне управління екологічною безпекою, належне врядування.*

Питання екологічної безпеки України не втрачає своєї актуальності. Зокрема ми дотримуємося думки, що екологічна безпека держави має забезпечуватися, насамперед, на рівні законодавчого регулювання і дотримання принципів належного врядування при формуванні екологічної політики України. Державна політика у сфері забезпечення екологічної безпеки повинна окреслити конкретні цілі та завдання для органів державної влади з метою ефективного публічного управління. У зв'язку із недостатністю вивчення вищеокреслених питань дослідження сучасного стану екологічної безпеки України підкреслює свою актуальність.

Окремі питання становлення та розвитку концепції екологічної безпеки розглядалися у працях вітчизняних науковців, серед яких: Н. Бобровська [1], В. Маргасова [2], І. Ніколіна [3], А. Омаров [4], М. Хилько [11] та інші.

Мета статті – вивчення сутності поняття «екологічна безпека» на теоретико-правовому рівні у межах адаптації до принципів належного врядування при формуванні екологічної політики України.

На законодавчому рівні питання екологічної безпеки України регулюється низкою нормативно-правових актів:

– Законом України від 25.06.1991 р. «Про охорону навколишнього природного середовища» [8];

– Законом України від 28.02.2019 р. «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [7];

– Законом України від 20.03.2023 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» [5];

– Постановою Кабінету Міністрів України від 09.04.2024 р. «Про затвердження Порядку підготовки щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні» [6];

– Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 р. «Про схвалення Концепції Державної цільової екологічної програми моніторингу довкілля» [9];

– Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 р. «Про схвалення Стратегії розвитку територій у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення на 2024-2032 роки» [10];

– іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [8] невід’ємною умовою сталого економічного та соціального розвитку України є: «охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини. З цією метою Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захисту життя і здоров’я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів» [8].

Для реалізації державної екологічної політики та забезпечення екологічної

безпеки України на законодавчому рівні 28.02.2019 р. було прийнято Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [7].

Вищезазначеним законом закріплено стратегічні цілі та завдання (рис. 1), які мають бути реалізовані в державі з метою забезпечення повноцінного і дієвого функціонування екологічної політики та збереження екологічної безпеки України. Серед нових законодавчих актів, які забезпечують аналіз, узагальнення аналітичних матеріалів щодо стану екологічної безпеки можна назвати також Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні» [6], прийняту 09.04.2024 р. Постанова набирає чинності одночасно із набранням чинності Законом України від 20.03.2023 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» [5].

Рисунок 1 – Стратегічні цілі та завдання для реалізації державної екологічної політики

Тобто, через шість місяців з дня скасування чи припинення воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р.

Зокрема, Порядок [6] визначає процедуру підготовки щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні, до підготовки якої залучаються органи державної влади, підприємства, установи та організації, наукові установи та заклади вищої освіти, які в межах своєї компетенції володіють інформацією, необхідною для інформаційно-аналітичного забезпечення та підготовки Національної доповіді, шляхом подання інформаційно-аналітичних матеріалів Міндовкіллю [6].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 р. «Про схвалення Концепції Державної цільової екологічної програми моніторингу довкілля» [9] основною проблемою у сфері охорони навколишнього природного середовища визначено питання недосконалого законодавчого врегулювання щодо функціонування системи державного управління. Також сюди належить суспільне нерозуміння реального природоохоронного та економічного ефекту (користі) її функціонування. Адже система моніторингу довкілля спрямована на примноження як природо-ресурсного потенціалу України, так і забезпечення екологічної безпеки, санітарно-епідеміологічного благополуччя населення [9].

Для кращого розуміння теоретико-правової сутності поняття «екологічна безпека» нами проведено аналіз сучасної законодавчої і наукової літератури та систематизовано актуальні визначення запропонованого поняття (табл. 1).

Таблиця 1 – Наукові підходи до визначення поняття «екологічна безпека»

Автор (и)	Трактування поняття
1	**2**
Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», ст. 50	екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей [8].
А. Омаров	екологічна безпека – це стан навколишнього природного середовища, за якого забезпечується запобігання шкоді довкіллю та ризикам для здоров'я людей, шляхом реалізації широкого комплексу взаємопов'язаних екологічних, політичних, економічних, технічних, організаційних, державних, правових та інших заходів [4, с. 50].
Н. Бобровська	екологічна безпека держави покликана забезпувати екологічну рівновагу, гарантувати охорону навколишнього природного середовища та природних ресурсів для життєдіяльності людини зараз і у майбутньому. Тому екологічна безпека держави має розглядатися і бути адаптованою до національної екологічної політики [1, с. 61].
В. Маргасова	поняття екологічної безпеки полягає у багатовимірності цього явища, політична складова якого спрямована на формування концепції публічного управління екологічною безпекою, що є результатом трансформації владних відносин. Зміст економіко-організаційної складової публічного управління екологічною безпекою включає економічні інструменти (бюджетне фінансування, надання кредитів тощо), а також нормування гранично допустимого забруднення, реалізацію природоохоронних програм, екологічну експертизу, екологічну сертифікацію, моніторинг, контрольні заходи та екологічний аудит [2, с. 217].

Таким чином, екологічну безпеку можемо розглядати у єдності з державною політикою, публічним управлінням та дотриманням принципів належного врядування при формуванні екологічної політики України.

М. Хилько вважає, що на турбота держави про захист національних інтересів та формування відповідного сприйняття національних пріоритетів у суспільстві є беззаперечною прерогативою держави. У суспільстві на стадії формування є можливість і нагальна потреба у підвищенні важливості і цінності пріоритетів екологічного розвитку та формуванні суспільної екологічної потреби на рівні національного інтересу [11, с. 74].

Підтримуємо думку І. Ніколіної, щодо позитивного європейського досвіду модернізації моделі публічного управління та адміністрування шляхом

впровадження належного врядування в Україні на місцевому рівні, що можемо адаптувати для забезпечення та реалізації екологічної безпеки держави [3, с. 188].

Авторка зазначає, що у 2018 році за ініціативи Кабінету Міністрів України здійснено фундаментальне оцінювання системи державного управління України за допомогою принципів SIGMA. Для України експерти SIGMA використовували критерії, які застосовуються до країн-кандидатів та потенційних кандидатів на вступ до ЄС: 9 ключових вимог до якості державного управління. І. Ніколіна наводить такі узагальнені тенденції застосування належного врядування в Україні за цими 9 індикаторами: участь (Participation), верховенство права (Rule of law), прозорість (Transparency), відповідальність (Responsiveness), орієнтація на консенсус (Consensus orientation), справедливість (Equity), стратегічне бачення (Strategic vision), підзвітність (Accountability), ефективність та результативність (Effectiveness and efficiency) [3, с. 188-189].

Отже, забезпечення екологічної безпеки є одним із ключових стратегічних напрямків державної політики. Адже рівень розвитку екологічної безпеки впливає на збереження життя та здоров'я населення зараз та у майбутньому. На нашу думку, для успішного розвитку і покращення екологічної безпеки України має бути єдність державної політики, публічного управління та дотриманням принципів належного врядування. Орієнтація на позитивний європейський досвід модернізації моделі публічного управління та адміністрування може стати рішенням для реформування підходів забезпечення екологічної безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Бобровська Н. В. Пріоритети глобальної екологічної політики. *International Scientific Conference Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 27, 2017.* Kielce, Poland : Baltija Publishing. Part II. P. 61-64. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3639

2. Маргасова В. Г. Зарубіжний досвід реалізації державної політики екологічної безпеки в контексті публічного управління. *Право та державне управління.* 2022 р., № 3. С. 213-219. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2022/32.pdf

3. Ніколіна І. І. Теоретико-правові основи розбудови демократичного врядування на місцевому рівні. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Вінниця, 06-07 жовтня. 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 1. С. 186-198.

4. Омаров А.Е. Механізми формування та реалізації державної політики екологічної безпеки України : дис. докт. наук з держ. упр.: 25.00.05. Харків, 2019. 421 с. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/dis_OMAROV_1.02.19.pdf

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля. Закон України від 20.03.2023 р. № 2973-IX. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2973-20#Text

6. Про затвердження Порядку підготовки щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні Постанова Кабінету Міністрів України від 09.04.2024 р. № 400. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-2024-%D0%BF#top

7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text

8. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text

9. Про схвалення Концепції Державної цільової екологічної програми моніторингу довкілля. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 р. № 610-р. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/610-2023-%D1%80#Text

10. Про схвалення Стратегії розвитку територій у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення на 2024-2032 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 р. № 49-р. *Відомості Верховної Ради.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/49-2024-%D1%80#top];

11. Хилько М. І. Екологічна безпека як фундаментальна складова національної безпеки. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*, Сер.: Політичні науки. 2021. С. 69-75.

УДК 333

Перевертень Д. О.
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Стаття розглядає значення та вплив цифрових технологій на публічне управління. Акцентується на основних принципах цифрової трансформації в цій сфері, перевагах впровадження електронної взаємодії між органами влади та аналізі проблем, що гальмують перехід України до цифрової держави.

Ключові слова: *цифрова взаємодія владних структур, цифровізація, діджиталізація.*

Нові форми комунікативної взаємодії між органами публічної влади та громадськістю стали можливими завдяки з'явленню нових інформаційних засобів, таких як Інтернет, електронна пошта та масові комунікаційні системи. Ці технології об'єднали світ в одному цифровому просторі та підвищили роль та значення "комунікації" як процесу, який постійно передає та запобігає спотворенню інформації. Зростаюча цифровізація суспільства призвела до створення павутини цифрових комунікативних зв'язків, які займають важливе місце в житті людей. Цифрові технології стали неодмінною частиною нашого повсякденного життя, а їх вплив і наслідки стають все більш відчутними, оскільки більшість людей активно користуються цифровими пристроями і не уявляють свого життя без них. У той же час, суспільства стають все більше залежними від цифрових технологій та інфраструктури, яка обслуговує управління, розумні технології, медичні записи та інші аспекти особистого життя. Тенденція полягає у збільшенні використання цифрових технологій в